

Національний
банк України

Результати опитування керівників підприємств **Черкаської області** щодо їх ділових очікувань*

II квартал 2020 року

Опитування проводилося після оголошення про
пом'якшення карантинних заходів

* Надані результати є відображенням лише думки респондентів – керівників підприємств Черкаської області в II кварталі 2020 року і не є прогнозами та оцінками Національного банку України.

Результати опитування підприємств Черкаської області у II кварталі 2020 року свідчать про позитивні очікування респондентів щодо економічного зростання в Україні та розвитку своїх підприємств у наступні 12 місяців. Прогнозується помірна інфляція та девальвація національної валюти¹.

У наступні 12 місяців керівники підприємств області очікують:

- **зростання обсягів виробництва товарів та послуг в Україні** (прогнозується респондентами лише одного регіону): баланс відповідей – 10.5% (у I кварталі 2020 року –15.8%) (графік 1). У цілому по Україні очікується зменшення виробництва – «мінус» 34.1%;
- **помірне зростання цін на споживчі товари та послуги**: частка респондентів, які очікують, що зростання цін не перевищить 7.5%, становить 73.7%, у цілому по Україні – 54.9%. **Головним чинником інфляції** респонденти називають курс гривні до іноземних валют (графік 2);
- **девальвацію національної валюти** помірними темпами: знецінення гривні відносно долара США очікують 47.4% респондентів (у попередньому кварталі – 35.3%), у цілому по Україні – 68.2%;
- **поліпшення фінансово-економічного стану своїх підприємств**: баланс відповідей – 16.7% (у попередньому кварталі – 11.8%) (таблиця). У цілому по Україні очікується погіршення фінансово-економічного стану підприємств – «мінус» 1.8%;
- **зростання загальних обсягів реалізації виробленої продукції**: баланс відповідей – 15.8% (у I кварталі 2020 року – 10.5%). Обсяги реалізації продукції на зовнішньому ринку зменшаться: баланс відповідей – «мінус» 14.3% (у попередньому кварталі – 14.3%) (таблиця). У цілому по Україні обсяги реалізації дещо зменшаться: баланси відповідей – «мінус» 0.1% та «мінус» 0.7% відповідно
- **зменшення інвестиційних видатків на виконання будівельних робіт**: баланс відповідей – «мінус» 5.9% (у попередньому кварталі – 0.0%), видатки на машини, обладнання та інвентар залишаться без змін: баланс відповідей – 0.0%. У цілому по Україні очікується скорочення обсягу інвестицій: баланси відповідей – «мінус» 16.1% і «мінус» 10.5% відповідно;
- **скорочення кількості працівників** на своїх підприємствах: баланс відповідей – «мінус» 16.7% (у попередньому кварталі – «мінус» 5.3%), у цілому по Україні – «мінус» 17.3% (графік 4);
- **стрімкіше зростання цін на товари/послуги, що купуються** (баланс відповідей – 52.6%), **порівняно з цінами на товари/послуги власного виробництва** (баланс відповідей – 10.5%) (графік 6). Темпи зростання цін уповільняться. За оцінками респондентів, на подорожчання товарів/послуг власного виробництва найбільше впливатимуть ціни на сировину та матеріали (графік 7). Значно посилюється вплив попиту на продукцію;
- **зростання витрат як на одиницю продукції, так і на оплату праці одного найманого працівника** помірними темпами: баланси відповідей – 29.4% та 16.7% відповідно (у I кварталі 2020 року – 38.9% та 63.2% відповідно) (графіки 4, 6).

Головними чинниками, що обмежують спроможність підприємств нарощувати виробництво, респонденти назвали занадто високі ціни на сировину, матеріали та недостатній попит (оцінки впливу зросли) (графік 5). Значно посилюється вплив нестабільної політичної ситуації.

Очікується зростання потреби підприємств у позикових коштах найближчим часом (графік 8). Усі респонденти, які планують брати банківські кредити, надають перевагу кредитам у національній валюті. Умови доступу до банківських кредитів, за оцінками респондентів, останнім часом стали жорсткішими (графік 9). Високі ставки за кредитами – головний стримуючий чинник залучення кредитних ресурсів (графік 10).

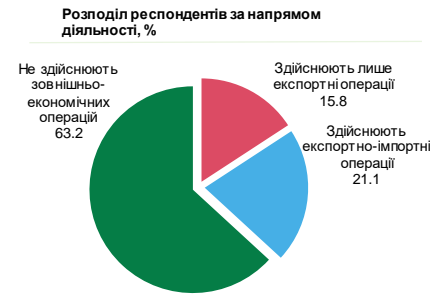
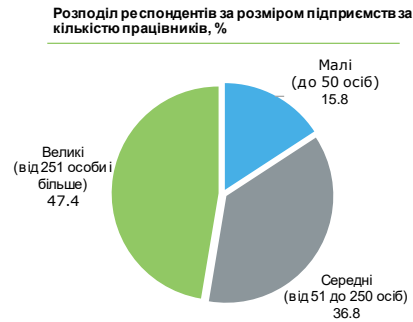
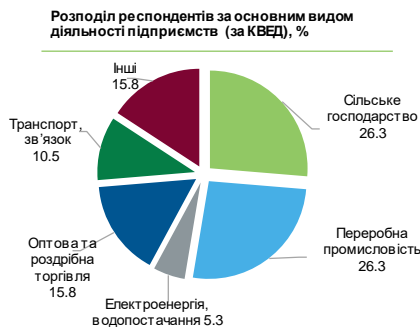
84.2% респондентів зазначили, що **не мають проблем із проведенням операцій із коштами, розміщеними на банківських рахунках** (у цілому по Україні – 96.5%).

Оцінки респондентів щодо стану підприємств на момент опитування (графік 3):

- **поточний фінансово-економічний стан** погіршився і є **поганий**: баланс відповідей – «мінус» 31.6% (у I кварталі 2019 року – 5.6%), у цілому по Україні баланс відповідей – «мінус» 11.6%;
- **рівень залишків готової продукції власного виробництва збільшився й оцінюється як вищий, ніж нормальний**: баланс відповідей – 8.3% (у I кварталі 2020 року – «мінус» 8.3%);
- **підприємства області спроможні задовольнити неочікуване зростання попиту за рахунок власних ресурсів**: баланс відповідей – 29.4% (у попередньому кварталі – 22.2%).

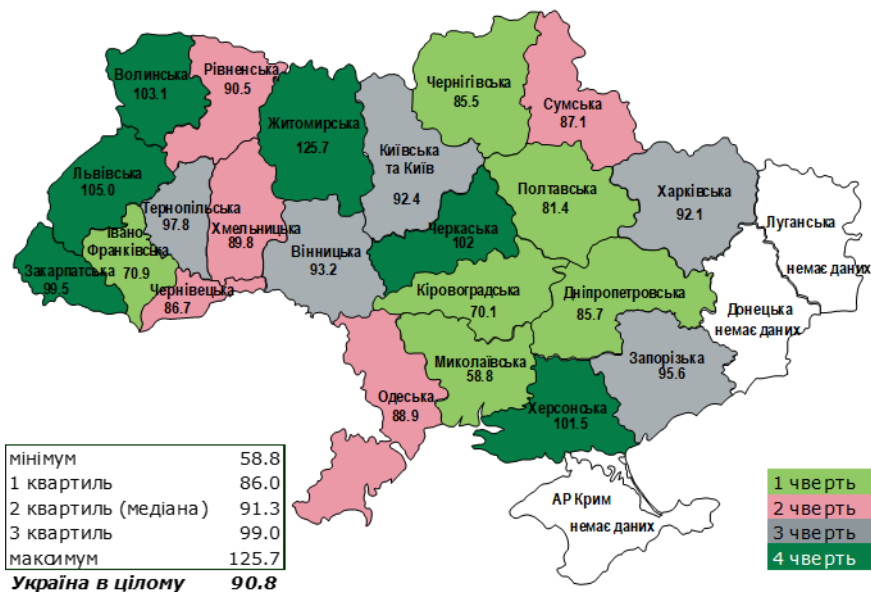
¹ Опитування проводилося після оголошення про пом'якшення карантинних заходів.

Паспорт вибірки^{2,3}

- період проведення – 05 травня – 02 червня 2020 року;
- опитано всього 19 підприємств;
- репрезентативно за такими видами економічної діяльності, як сільське господарство та переробна промисловість.

Індекс ділових очікувань на наступні 12 місяців за областями⁴, %

*кuartиль - значення ознаки, яка ділить ранжовану сукупність значення показника (ДО) на чотири рівновеликі частини;
 **медіана - значення ознаки, яка розміщується в середині ранжованої сукупності і поділяє її на дві рівні частини.

Таблиця. Очікування підприємств Черкаської області щодо їх ділової активності (за складовими)

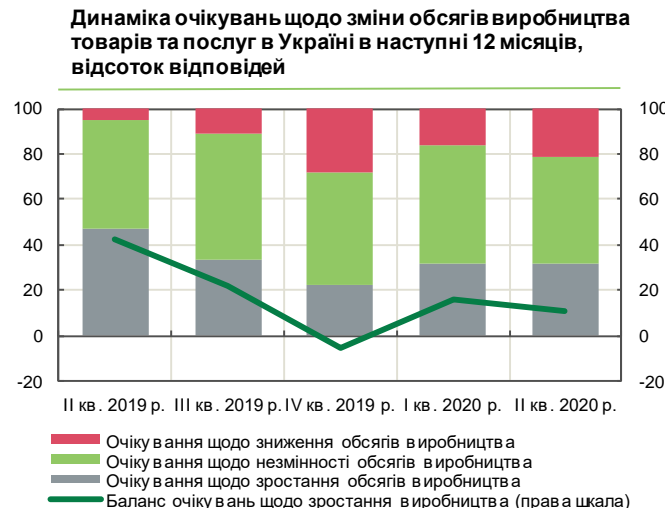
Очікування респондентів у наступні 12 місяців щодо:	Баланси відповідей, %				
	ІІ кв. 2019 р.	ІІІ кв. 2019 р.	ІV кв. 2019 р.	І кв. 2020 р.	ІІ кв. 2020 р.
фінансово-економічного стану	25.0	22.2	0.0	11.8	16.7
загальних обсягів реалізації продукції власного виробництва	21.1	11.1	-15.8	10.5	15.8
інвестиційних витрат на проведення будівельних робіт	0.0	12.5	0.0	0.0	-5.9
інвестиційних витрат на машини, обладнання та інвентар	14.3	12.5	17.6	7.7	0.0
кількості працівників	-10.5	-16.7	-26.3	-5.3	-16.7

² Вибірка формується пропорційно внеску регіону і виду економічної діяльності у виробництво валової доданої вартості України.

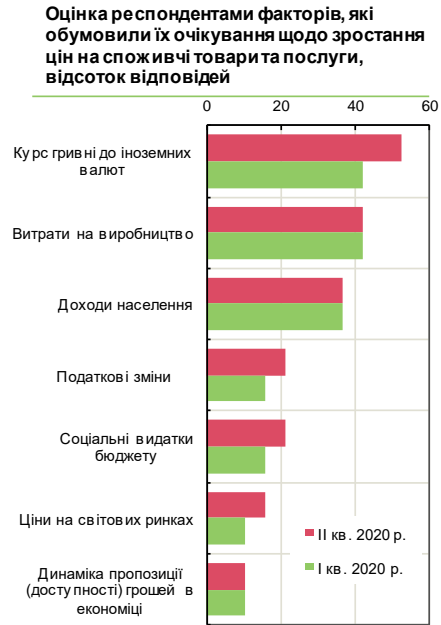
³ В окремих випадках незначні розбіжності між підсумками та сумою складових можливі за рахунок округлення.

⁴ Індекс ділових очікувань – агрегований показник щодо очікуваного розвитку підприємств у наступні 12 місяців, розрахований за балансами відповідей респондентів стосовно змін фінансово-економічного стану підприємства та майбутньої економічної активності.

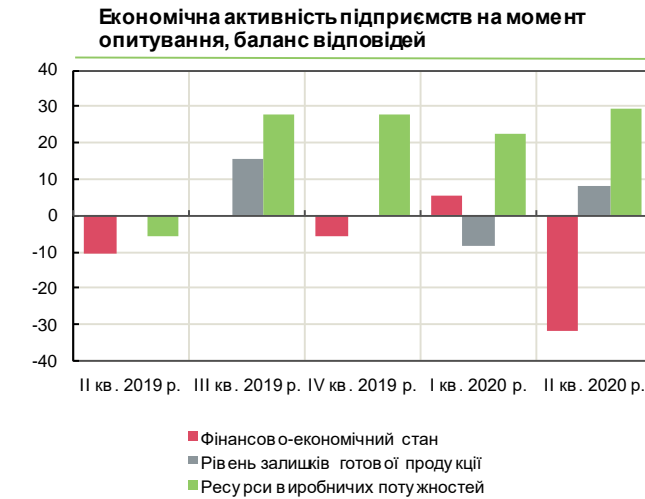
Графік 1

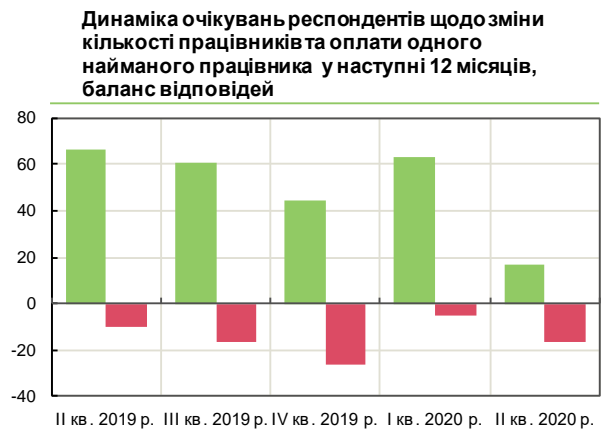
Графік 2

Графік 3

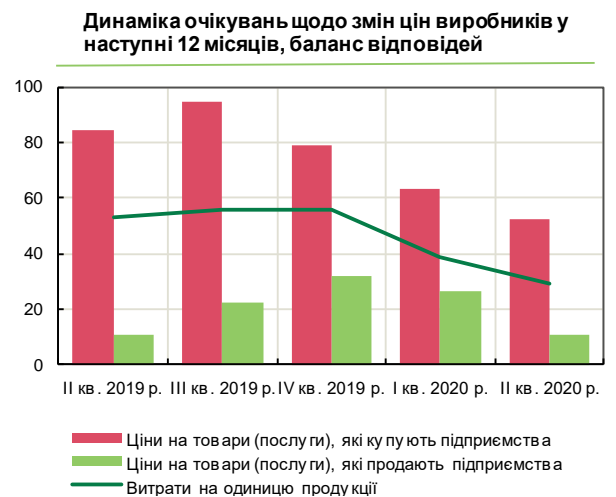
Графік 4

Графік 5

Графік 6

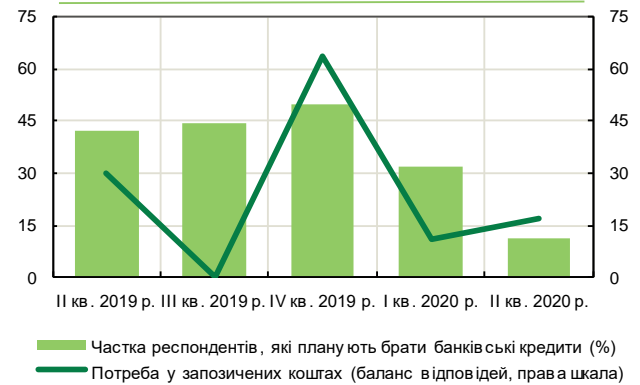
Графік 7

Оцінка респондентами факторів, які впливають на зміни рівня відпускних цін на товари та послуги, відсоток відповідей

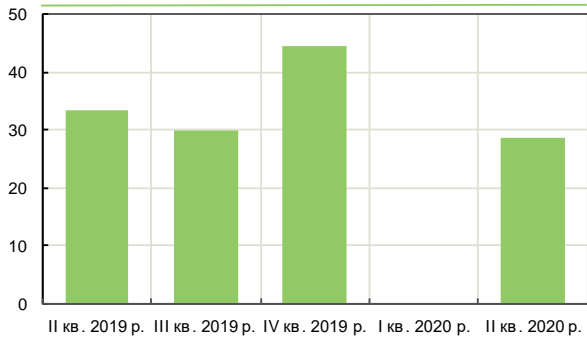
Графік 8

Очікування респондентів щодо потреби в запозичених коштах та плани щодо банківських кредитів найближчим часом, відсоток відповідей

Графік 9

Динаміка оцінок респондентів щодо змін умов отримання банківського кредиту, баланс відповідей*

*Різниця між відсотками відповідей респондентів "стали жорсткішими" та "пом'якшилися"

Графік 10

Оцінка респондентами факторів, які можуть змусити підприємство уникати/відкладати використання кредитних послуг банків, відсоток відповідей

